

BEREDENEERDE CATALOGUS
VAN DE EERSTE TWAALF AFLEVERINGEN VAN HET
»HERBARIUM VAN NEDERLANDSCHE PLANTEN»

VERZAMELD EN UITGEGEVEN

DOOR

C. A. J. A. OUDEMANS.

Het »Herbarium van Nederlandsche planten», sedert 1867 geregeld door mij uitgegeven, omvat Phanerogamen en Cryptogamen, en bestaat uit afleveringen van 50 nummers. Op dit oogenblik zijn 11 van die afleveringen aan de inteekenaren (1) verzonden en ligt de 12e ter verzending gereed. Ik acht het oogenblik gekomen, van den inhoud dezer 12 afleveringen een overzicht te geven, en kies daartoe dezen vorm, die mij in staat stelt eenige aantekeningen te maken, voor de beoefena-

(1) De inteekenaren op mijn Herbarium, zijn: 1. 's Rijks Herbarium te Leiden, 2. het Athenaeum illustre te Amsterdam, 3. de Hoogere Burgerschool te Deventer, 4. de H. B. school te Tilburg, 5. de H. B. school te Rotterdam, 6. de H. B. school te Winterswijk, 7. de H. B. school te Harlingen, 8. de H. B. school te Roermond, 9. Physisch gezelschap te Leeuwarden, 10 de Heer Scholten te Amsterdam, 11. de Hoogeschool te Utrecht, 12. de Hooge school te Luik. — Eén exemplaar werd door mij ten geschenke gegeven aan de »Vereeniging voor de Flora van Nederland», en een ander aan de »Société Royale de Botanique de Belgique».

ren der Flora van ons vaderland wellicht niet van belang ontbloomt.

Ik kan daartoe echter niet overgaan, zonder de namen te vermelden der Heeren Dr. C. M. van der Sande Lacoste alhier, F. W. van Eeden te Haarlem, Van der Scheer (vroeger te Hardenberg in Overijssel), R. Bondam te Harderwijk, Dr. J. E. van der Trappen te Naaldwijk, Th. H. A. J. Abeleven te Nijmegen, die mij, evenals nog eenige andere, wier namen ik ter gelegener tijd vermelden zal, door toezending van planten, bij mijnen arbeid behulpzaam zijn geweest.

De nummers I—XII, achter de plantennamen geplaatst, wijzen de aflevering aan, waarin de planten werden uitgegeven, en die van 1—600 de wijze, waarop zij elkander zijn opgevolgd.

Ik richt mijn Catalogus in naar den *Prodromus Florae Batavae*, en doe de familiën zooals in dat werk op elkander volgen. De geslachten en soorten vermeld ik gemakshalve alphabetisch. Groeiplaatsen deel ik alleen mede, als ze nog niet in den *Prodromus* vermeld staan, of als het mij belangrijk voorkomt, het nog bestaan van vroeger bekende vast te stellen.

De voor onze Flora nieuwe planten zijn met een sterretje (*) geteekend.

P H A N E R O G A M A E.

DICOTYLEDONEAE.

THALAMIFLORAE.

Ranunculaceae.

Anemone nemorosa L. (III. 139). Bosschen te Heemse bij Hardenberg (v. d. Scheer).

Batrachium heterophyllum c. *quingelobum* Prodr. Fl. Bat. (III. 144). In sloten bij Hardenberg (v. d. Scheer).

Myosurus minimus L. (IX. 419). Aan kleiwallen om het dorp Beek in Limburg (Oudemans). De exemplaren bereik-

- ten niet zelden eene hoogte van 22 centimeters, met inbegrip van de 7 centim. lange vruchtaren.
- Ranunculus acris* L. (V. 223). Bij Heemse in Overijssel (v. d. Scheer).
- Ranunculus bulbosus* L. (III 120). Omstreken van Haarlem (Oudemans).
- Ranunculus Flammula* L. (VI. 285.) Bij Heemse in Overijssel (v. d. Scheer).
- Ranunculus Lingua* L. (IV. 178). Veen bij Hardenberg, achter 't Holt (v. d. Scheer).
- Ranunculus repens* L. (I. 47). Gewone vorm, van een weiland bij Heemse in Overijssel (v. d. Scheer); zandvorm, van de ooster-begraafplaats te Amsterdam (Oudemans). De laatste geleek veel op *R. bulbosus*, had dikwerf geene uitloopers, en was zeer sterk behaard. — Hier zij, ook voor 't vervolg, meêgedeeld, dat de ooster-begraafplaats alhier opgehoogd werd met zand, uit de omstreken van Naarden afkomstig.
- Thalictrum flavum* L. (XII. 596). Langs slooten op Fijenoord met rijpe vruchten, 16 Aug. 1870 (Oudemans). De vruchten zijn roodbruin, ovaalrond, 2 millim. lang (het gedroogde overblijfsel van den stempel niet medegerekend), $1\frac{1}{2}$ millim. in middellijn, niet volkomen zijdelings symmetriek, en van 8—11 meer of min uitpuilende, stompe, overlans loopende ribben voorzien.

Berberidaceae.

- Berberis vulgaris* L. (V. 247). Omstreken van Haarlem (Oudemans).

Papaveraceae.

- Papaver Argemone* L. (VIII. 373). Op zanderig aardappelland te Doorn (Oudemans).
- Papaver dubium* L. (II. 89).

Fumariaceae.

- Corydalis claviculata* L. (*Fumaria*) DC. (VIII. 372). Bij Doorn, tusschen hakhout (Oudemans).
- Corydalis lutea* L. (*Fumaria*) DC. (III. 116). St. Maartenskerk te Tiel; in Juli 1867 met rijpe vruchten verzameld door den heer G. Post, apotheker aldaar.

Corydalis solida L. (*Fumaria bulbosa* γ *solida*) Sm. (XI. 532). Omstreken van Haarlem (F. W. van Eeden).

**Fumaria capreolata* L. (IX. 414). Deze voor ons vaderland nieuwe indigena vond ik voor het eerst op den 24en Juli 1869, op zanderig aardappelland bij Doorn. Zij draagt vrij groote geelwitte bloemen, en heeft duidelijk gekromde vruchtstelen. Jordan noemde haar *F. pallidiflora*, nadat hij exemplaren met donkerpurperen bloemen, door Linnaeus eveneens tot *F. capreolata* gebracht, als zelfstandige soort, onder den naam van *F. speciosa* van eerstgenoemde had afgescheiden. — Evenals de andere soorten van *Fumaria*, behoort ook deze als eene vreemdelinge aange-merkt te worden, die met zaaizaad van elders werd aangevoerd.

**Fumaria densiflora* DC. (XII. 567). Deze voor onze Flora eveneens nieuwe soort werd het eerst in 1867 waargenomen te Bolsward, door den Heer J. M. de Boer, apotheker aldaar. Zij kwam niet, zooals in België, op vlasakkers, maar op grasvelden te voorschijn, door genoemden heer uit zaaizaad aangelegd. Zij werd 3 jaren achtereen, telkens in een grooter aantal exemplaren, weergevonden en eindelijk voor mijn herbarium verzameld op 15 Juli 1869.

F. densiflora DC. (*F. micrantha* Lag.), ook in België gevonden, onderscheidt zich van *F. officinalis*, met welke zij de purperen bloemen gemeen heeft, door hare bijna cirkelronde (niet ei-lancetvormige) kelkbladen, die den voet der bloemkroon verre in breedte overtreffen; door langere (de bloemsteeltjes in lengte overtreffende) schutbladen, en rimpe-lijke vruchtjes met twee zeer flauwe cirkelronde indrukse- len aan weerszijden van den stijl, en een zeer diep cirkelrond indruk- sel aan den top van het zaad.

In zijn derden bundel van »Notes sur quelques plantes rares ou critiques de la Belgique” 1863, sprak de Hr. Crépin het gevoelen uit, dat *F. densiflora*, eene plant uit westelijk Europa, in het westen van Frankrijk waargenomen en vrij algemeen in Engeland verspreid, ook in Nederland wel zou worden gevonden. Die voorspelling is thans bewaarheid.

Cruciferae.

Arabis hirsuta L. (Turritis) Scop. (I. 28). De Hr. Crépin beschouwt in zijn Manuel de la Flore de Belgique *Arabis hirsuta* L. en *A. sagittata* DC., die in onzen Prodromus als twee soorten aangeteekend staan, als eene enkele. Zonder te beoordeelen, of dit voorbeeld navolging verdient, wil ik echter doen opmerken, dat mijne exemplaren, die geheel overeenkomen met wat gewoonlijk als het type van *A. hirsuta* wordt aangemerkt, gevonden zijn op heuvelachtigen zandgrond in de omstreken van Haarlem, eene standplaats, die in den Prodromus juist voor *A. sagittata* wordt aangegeven, terwijl opene grazige zandgronden aldaar als standplaats van *A. hirsuta* vermeld staan.

Barbarea lyrata Gil. (*Erysimum*) Aschs. = *B. vulgaris* R. Br. (IX. 421). Aan slootkanten bij Maastricht (Oudemans).

Bunias orientalis L. (I. 30). Deze plant, die, zooals haar soortelijke naam te kennen geeft, uit het Oosten afkomstig is, heeft zich langzamerhand, van het oosten naar het westen, over Europa verspreid. In oostelijk Europa komt zij vrij menigvuldig voor.

De plant werd in 1853 het eerst in Nederland gevonden door Dr. C. M. van der Sande Lacoste (Verslag van de 8e Vergadering der Vereeniging voor de Flora van Nederland enz. A° 1853) en wel langs het rasterwerk aan het Rijnspoorwegstation te Amsterdam. Sedert heeft zij zich daar tot in 1867 gehandhaafd, en werden mijne exemplaren dan ook nog van dezelfde groeiplaats verzameld. Na 1867 is het plekje, waar de plant zoo welig tierde (hoewel men er haar doorgaans in vollen bloei afmaaide, en het veel moeite inhad, den maaier te overreden enkele exemplaren tot het inzamelen van rijpe vruchten te laten staan) omgewoeld en van bestemming veranderd, en zij zelve daardoor zoo goed als uitgeroeid. Een enkel exemplaar is echter aan de verwoesting ontsnapt, en kan in de toekomst misschien weer het uitgangspunt eener nieuwe verspreiding worden.

Cardamine hirsuta L. (I, 17). Bij Amsterdam.

- Cheiranthus Cheiri* L. (I. 10). Ruïne van Brederode boven Haarlem.
- Cochlearia anglica* L. (I. 14). Langs den Oosterdoksdiijk te Amsterdam. — *C. officinalis* vond ik daar ter plaatse nooit. Uit het verschijnsel, dat vroeg in het voorjaar, uit een forschen, in den grond verborgen, overgebleven stengel nieuwe knoppen ontspruiten, die weldra in bebladerde en bloeiende takken overgaan, leid ik af, dat *C. anglica* een overblijvend gewas is of kan worden.
- Diploaxis muralis* L. (*Sisymbrium*) DC. (I. 41). Aan den muur van het gebouw »Apollo» aan de Hooge Sluis te Amsterdam en op een verlaten stuk steenigen grond daarachter. — Na 1867 is de plant, door het slechten van voornoemd gebouw, en het bouwen van het Amstelhotel op de plaats waar het gestaan had, van de aangeduide plek verdwenen, hetgeen echter niet belet heeft, dat zij, een eind verder op de schans, op een stuk aangeplempten grond bij de kavalleriekazerne, op nieuw is opgeslagen.
- Draba verna* L. (VI. 286). Amsterdam, in het Vondelspark.
- Erysimum cheiranthoides* L. (II. 70). Korenakkers bij Noordwijkerhout.
- Lepidium campestre* L. (*Thlaspi*) R. Br. (VIII. 355). Langs het voetpad van het spoorwegstation te Beek (in Limburg) naar het dorp.
- **Lepidium Draba* L. (I. 18). Deze plant werd in eenige honderden exemplaren voor het eerst door mij gevonden in Juli 1866 aan den Oosterdoksdiijk te Amsterdam, aan den IJkant, halverwege Zeeburg (d. i. op de hoogte van den Paardehoek), op een in het water uitstekend stuk zilte klei. Enkele exemplaren vond ik ook verstrooid aan de landzijde des dijks. Ik heb de plant in 1867—69 ter zelfder plaatse nog weelderiger teruggevonden, doch werd in 1870, toen ik haar weder zocht, zeer teleurgesteld, daar men, juist op de plek waar zij was opgeslagen, met de afdamming van het IJ voor de nieuw geprojecteerde spoorwegwerken begonnen was. Door de omwoeling van het terrein, waren nog slechts weinige exemplaren behouden gebleven. Enkele daar-

van dienden later voor de vervaardiging van eene plaat in de Flora Batava, welk werk thans onder de redactie van den Heer F. W. van Eeden wordt uitgegeven.

De onlangs overleden F. Holkema, wiens dissertatie over den Plantengroei der Nederlandsche Noordzee-eilanden steeds tot de klassieke werken over onze Flora zal blijven behooren, vond L. Draba in 1868 aan de kanten van slooten, en in de greppels aan de zoogenoemde limietwegen van den Eijerlandschen polder op Texel, zeer menigvuldig, zoodat de vrees, dat de nauwelijks op onzen vaderlandschen bodem opgeslagen en zich sterk vermenigvuldigende plant van hare eerst waargenomene groeiplaats weder verdwijnen kan, zich niet behoeft te paren aan het denkbeeld, dat zij, indien dit gebeurt, tevens van de lijst der inlandsche gewassen zal behoeven geschrapt te worden.

Lepidium Draba is eene plant van Midden- en Zuid-Europa. In Engeland wordt zij schaars en in Denemarken in het geheel niet gevonden. Bentham zegt van haar in zijn »Handbook of the British Flora»: »Rare in Britain, and only as an introduced weed in a few English counties.» Het is dus aan te nemen, dat ons vaderland de noordelijkste grens in de verspreiding der plant helpt uitmaken.

Raphanus Raphanistrum L. (IV. 195). Op zandgrond bij Brugt in Overijssel (v. der Scheer).

Senebiera Coronopus L. (*Cochlearia*) Poir (II. 63).

Sisymbrium Alliaria L. (*Erysimum*) Scop. (III. 129). Bloemendaal boven Haarlem. (Oudemans).

Sisymbrium officinale L. (*Erysimum*) Scop. (II. 87). Om Amsterdam (Oudemans).

Sisymbrium Thalianum L. (*Arabis*) J. Gay (I. 9). Op bosch- en zandgrond boven Haarlem (Oudemans).

Teesdalia nudicaulis L. (*Iberis*) R. Br. (I. 25). Denbosshen bij Oosterwijk in N. Brabant (Knuttel).

Thlaspi arvense L. (XII. 552).

Cistaceae.

Helianthemum Chamaecistus Mill. (H. vulgare)

Gaertn.) (IX. 449). Aan de helling van den St. Pietersberg bij Maastricht, 19 Mei 1869 (Oudemans).

Violaceae.

- Viola canina* L. β . *ericetorum* Prodr. Fl. Bat. (III. 143). Bij Heemse in Overijssel (v. der Scheer).
Viola canina L. γ . *leucorum* Prodr. Fl. Bat. (XII. 565). Onder hoog geboomte, op boschgrond, aan den Vogelenzang boven Haarlem (Oudemans).
Viola tricolor L. α . *vulgaris* Prodr. Fl. Bat. (III. 122). Ooster-begraafplaats te Amsterdam (Oudemans).
Viola tricolor L. β . *hortensis* Prodr. Fl. Bat. (III. 130). Als voren. (Oudemans).
Viola tricolor L. δ . *arvensis* Prodr. Fl. Bat. (VI. 271). Op zanderige akkers bij Beek in Gelderland. (Oudemans).

Resedaceae.

Reseda lutea L. (XII. 557).

Droseraceae.

- Drosera anglica* Hudson = *D. longifolia* L. pp. et Prodr. Fl. Bat. (XI. 549). Nijkerkerveen (Th. Stolz).
Drosera intermedia Hayne (XI. 548). Witte Veen bij Almelo (Oudemans).

Polygalaceae.

- Polygala depressa* Wend. (I. 26). Dennebosschen bij Oisterwijk in N. Brabant (Knüttel).
Polygala vulgaris L. (IX. 405). Helling van den St. Pietersberg bij Maastricht (Oudemans).

Caryophyllaceae.

Alsineae.

- Alsine tenuifolia* Wahlb. (X. 490). St. Pietersberg bij Maastricht (Oudemans).
Arenaria serpyllifolia L. (II. 93). Schans bij de Muiderpoort te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, ter aanplemping gebruikt (Oudemans).

- Cerastium arvense* L. (III. 125). Bij Hardenberg in Overijssel (v. der Scheer).
- Cerastium semidecandrum* L. (I. 11). Schans bij de Muiderpoort te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, ter aanplemping gebruikt (Oudemans).
- Cerastium vulgatum* L. (*C. triviale* Lk.) (I. 37).
- Holosteum umbellatum* L. (I. 16). Op den weg tusschen Overveen en Bloemendaal, lahgs het rasterwerk van buitenplaatsen (Oudemans).
- Moehringia trinervia* Clairv. (III. 138). Onder hoog geboomte te Bloemendaal boven Haarlem (Oudemans).
- Spergula arvensis* L. var. *sativa* = *Sp. sativa* Bönn (VI. 279). Op akkers bij Beek in Gelderland (Oudemans).
- Spergula arvensis* L. var. *vulgaris* = *Sp. vulgaris* Bönn. (VI. 280) Als voren.
- Spergularia campestris* All. (*Arenaria*) Aschs. = *Arenaria rubra* L. p. p. (VII. 312). Bij Heemse in Overijssel (v. der Scheer).
- Spergularia marginata* DC. = *Lepigonum marginatum* Koch (II. 99).
- Stellaria glauca* With. (III. 108). In slooten te Dribergen (Oudemans).
- Stellaria Holostea* L. (IV. 199). Aan slooten bij Hardenberg in Overijssel (v. d. Scheer).
- Stellaria media* L. (*Alsine*) Vill. (VII. 341). Om Amsterdam (Oudemans).

Sileneae.

- Silene conica* L. (II. 64). Oosterbegraafplaats te Amsterdam. (Oudemans).

Linaceae.

- Radiola linoides* Gm. (III. 109).

Malvaceae.

- Malva sylvestris* L. (XI. 535).
- Malva vulgaris* Fr. (II. 88). Amsterdam. (Oudemans).

Tiliaceae.

- **Tilia intermedia* DC. (V. 234). Bij Hardenberg, Juni 1868 (v. der Scheer). Deze soort, in den Prodr. Fl. Bat. niet vermeld, onderscheidt zich van *T. grandifolia* Ehrh. door hare onbehaarde knoppen, hare aan den onderkant (met uitzondering der nerven) onbehaarde volwassen bladen, en hare gevulde inflorescentie, en van *T. parvifolia* Ehrh. door hare sterk geribde vruchten.

Hypericaceae.

- Helodes palustris* Spach = *Hypericum Elodes* L. (V. 225). Tusschen Hardenberg en Loozen in Overijssel, op moerassigen veengrond (v. der Scheer).
Hypericum humifusum L. (V. 202). Op zandgrond bij Beek in Gelderland (Oudemans).
Hypericum perforatum L. (IX. 417). Op zandgrond te Doorn (Oudemans).

Geraniaceae.

- Erodium Cicutarium* L. (II. 73). Station te Pietgrijzenbrug, op zandgrond (Oudemans).
 **Erodium pimpinellifolium* Sibth. (I. 20). Schans bij de Muiderpoort in Amsterdam, op van elders aangevoerden zandgrond (Oudemans).
Geranium molle L. (II. 77).
Geranium pusillum L. (IX. 401). Op zandgrond bij Doorn.

Balsaminaceae.

- Impatiens Nolitangere* L. (V. 241).

Oxalidaceae.

- Oxalis Acetosella* L. (III. 140). Bosch te Heemse in Overijssel (v. der Scheer).
Oxalis stricta L. (IX. 416). Bij Doorn, op zanderige akkers (Oudemans).

CALYCIFLORAE.

Rhamnaceae.

Rhamnus cathartica L. (VI. 294). Bij Hardenberg, in 't Holt (van der Scheer).

Papilionaceae.

Colutea arborescens L. (IX. 450). St. Pietersberg bij Maastricht, 19 Mei 1869. Een rijk bloeiend exemplaar van dezen heester vond ik aan den voet des bergs, even binnen de grenspaal tusschen Nederlandsch en Belgisch grondgebied, aan onze zijde (Oudemans).

Genista pilosa L. (IV. 192). Zandduinen te Rheeze in Overijssel (v. der Scheer).

Genista tinctoria L. (IV. 173). Op hooiland bij Brugt in Overijssel (v. der Scheer).

Lathyrus Aphaca L. (IX. 408). Aan den voet van den St. Pietersberg bij Maastricht, dicht bij den grenspaal, tusschen het gras langs het pad; Mei 1869 (Oudemans).

Lathyrus palustris L. (VII. 330). Aan de landzijde van den Oosterdoksdiijk te Amsterdam, tusschen riet, aan een waterplas (Oudemans).

Lathyrus pratensis L. (II. 68). Aan de Santpoort boven Haarlem, op zandgrond tusschen kreupelhout. (Oudemans).

Lathyrus sylvestris L. (VI. 275). Langs den weg tusschen Beek in Gelderland en Kleef, op Nederlandsch grondgebied, tusschen de heesters, links van den weg. Aug. 1868 met rijpe vruchten.

Lotus corniculatus L. (I. 45). Ooster-begraafplaats te Amsterdam. (Oudemans).

Lotus uliginosus Schrk. (VIII. 380). Bij Doorn op vochtigen boschgrond (Oudemans).

Melilotus macrorhizus W. K. (*Trifolium*) P. = *Melilotus officinalis* W. (XII. 594). Aan de oevers der Maas op Fijenoord (Oudemans).

Ornithopus perpusillus L. (II. 56). Oosterbegraafplaats te Amsterdam. (Oudemans).

- **Ornithopus sativus* Brotero (VII. 304). Op akkers te Doorn (Oudemans).
- Trifolium arvense* L. (III. 106). Oosterbegräafplaats te Amsterdam. (Oudemans) Verkeerdelijk opgegeven als *T. pratense*.
- Trifolium minus* Relhan. (I. 38). Als voren. (Oudemans). Deze soort komt in den Prodrômus voor als *T. procumbens* β . *minus* Koch, en werd door Relhan tot eene afzonderlijke soort verheven, omdat deze auteur het kenmerk der ongeplooiden bloemvleugels te gewichtig vond, om daarop enkel eene verscheidenheid te bouwen. Het is mij uit een onderzoek van talrijke exemplaren uit verschillende oorden van ons vaderland gebleken, dat onze floristen dikwerf, door de kleinte der exemplaren verleid, voor *T. procumbens* β . *minus* hebben uitgegeven, wat, wegens de geplooiden bloemvleugels, wel degelijk tot de var. *majus* behoorde. — Ik voeg hier bij, dat al wat in Nederland onder den naam van *T. filiforme* L. bijeengebracht is, geenszins op dien naam aanspraak heeft, maar onder *T. minus* Relhan behoort gerangschikt te worden. Het ware *T. filiforme* L. is tot hiertoe in Nederland niet gevonden.
- Trifolium procumbens* L. (II. 61). Als voren (Oudemans).
- Trifolium repens* L. (II. 78). Als voren. (Oudemans).
- Vicia angustifolia* Roth. *a. segetalis* Koch (II. 137). Oosterbegräafplaats te Amsterdam. (Oudemans).
- Vicia Cracca* L. (VIII. 368). Aan greppels te Doorn (Oudemans).
- Vicia hirsuta* L. (*Ervum*) Koch. (I. 39). Oosterbegräafplaats te Amsterdam. (Oudemans).
- Vicia sepium* L. (VIII. 374). Aan slootkanten te Doorn. (Oudemans).
- Vicia tetrasperma* L. (*Ervum*) Schreb. Oosterbegräafplaats te Amsterdam. (Oudemans).
- Vicia villosa* Roth (II. 76). Als voren (Oudemans). Verkeerdelijk opgegeven als *V. Cracca*.

Rosaceae.

- Comarum palustre* L. (II. 79).
- Fragaria vesca* L. (I. 22). Langs den krommen Rijn tusschen Odijk en Bunnik, op beschaduwde grasland. (K nuttel).
- Potentilla procumbens* Sibth. (IX. 412). Langs droge slootkanten en randen van bouwlanden te Doorn, zeer algemeen; Juli 1869 (Oudemans).
- Potentilla sylvestris* Necker = *P. Tormentilla* Schrank. = *Tormentilla erecta* L. (V. 205). Bij Beek in Gelderland, langs wegen en akkers (Oudemans).
- Potentilla verna* L. (III. 121).
- **Rosa canina* L. var. *urbica* Léman. (V. 221). Langs de wegen bij Aane in Overijssel (v. der Scheer).
- Rosa pimpinellifolia* DC. (III. 136).
- Rosa pomifera* Herm. (V. 203). Tusschen kreupelhout langs den vijver op de buitenplaats »de Uilenput» bij Beek in Gelderland, 1869. (Oudemans).
- Rubus fastigiatus* W h e (X. 479). Boven Naarden, aan dijken, enz., op zandgrond (Oudemans).
- Rubus vulgaris* W h e. (X. 478). Boven Naarden, tusschen hakhout en elders, op zandgrond (Oudemans).
- Spiraea salicifolia* L. (V. 230). Coevorden (v. der Scheer).
- Spiraea Ulmaria* L. (IV. 175). Bij Heemse, in Overijssel, langs slooten (v. der Scheer).

Sanguisorbaceae.

- Alchemilla arvensis* L. (Aphanes) Scop. (VIII. 353). Langs den spoorweg tusschen Beek in Limburg en Geulhem, 1869 (Oudemans).
- Alchemilla vulgaris* L. (III. 133). Oosterbegraafplaats te Amsterdam. (Oudemans).
- **Poterium dictyocarpum* Spach. = *P. Sanguisorba* L. p. p. (IV. 172). Deze vorm, met een zeer weinig verheven adernet op de vruchtjes, werd van een anderen met diepere groefjes en meer vooruitspringende puntjes (*Pot. murcatum* Spach) door Spach gescheiden. Beide vormen te zamen waren door Linnaeus onder den naam van *P. Sanguisorba* L.

guisorba vereenigd. — Velzer duinen (Oudemans).
Sanguisorba officinalis L. (V. 244). Op weilanden
 om Hardenberg en Heemse, 1868 (v. der Scheer).

Pomaceae.

Crataegus monogyna Jacq. (VI. 290). Tusschen Haar-
 lem en Bloemendaal, langs den weg (Oudemans).
Sorbus Aucuparia L. (X. 494). Bij Doorn, op zanderige
 heuvels (Oudemans).

Onagrariaceae.

Circaea lutetiana L. (VI. 269).
Epilobium hirsutum L. (XII. 592).
Epilobium montanum L. (II. 92).
Epilobium obscurum Schreb. (*Chamaenerium*
Rchb. = *Ep. virgatum* Fr. p. p. (IX. 428). Langs
 slootkanten bij Doorn, 1869 (Oudemans).
Epilobium palustre L. (V. 234). Langs 't Almelosche
 kanaal bij Hardenberg, 1868 (v. der Scheer).
Epilobium roseum Schreb. (II. 86).
Oenothera muricata L. (XII. 566). Duinen achter Kraan-
 tje Lek, te Overveen boven Haarlem, 1870 (Oudemans).

Haloragaceae.

Myriophyllum verticillatum L. (IV. 153). Bij Har-
 denberg in Overijssel, in slooten, 1868 (v. der Scheer).
 **Myriophyllum verticillatum* L. forma »foliis sub-
 mersis omnibus deficientibus» (IV. 183). Bij Hardenberg in
 een moeras, aan 't veer bij 't Holt, 1868 (v. der Scheer).

Ceratophyllaceae.

Ceratophyllum demersum L. (I. 46). In eene vaart
 bij Abcoude, 1867 (Oudemans).

Lythriaceae.

Lythrum Salicaria L. (V. 213). Bij Hardenberg aan de
 Vecht, 1868 (v. der Scheer).
Peplis Portula L. (III. 112). In eene sloot te Drieber-
 gen. Verkeerdelijk opgegeven als *Isnardia palustris*.

Cucurbitaceae.

Bryonia dioica L. (III. 110). Aan de Santpoort boven
 Haarlem, 1868 (Oudemans).

Paronychiaceae.

- Herniaria glabra* L. (V. 218). Aan de Vecht te Heemze in Overijssel, op vochtigen zandgrond, 1868 (v. der Scheer).
Illecebrum verticillatum L. (V. 240). Tusschen Hardenberg en Coevorden, op vochtigen zandgrond, 1868 (v. der Scheer).

- Scleranthus annuus* L. (II. 66).
Scleranthus perennis L. (II. 74).

Crassulaceae.

- Sedum acre* L. (IV. 165). Hardenberg, 1868 (v. der Scheer).
Sedum purpurascens Koch (VI. 265).

Saxifragaceae.

- Chrysosplenium alternifolium* L. (IX. 403). Bosch te Geulhem in Limburg, 1869 (Oudemans).
Saxifraga granulata L. (IX. 404). Op bouwland bij Beek in Limburg en Oud-Valkenburg, Mei 1869 (Oudemans).
Saxifraga tridactylites L. (I. 3).

Umbelliferae.

- Aethusa Cynapium* L. (VIII. 370). Op bouwland en langs hagen te Doorn, 1869 (Oudemans).
Angelica sylvestris L. (XII. 587). Aan slooten op Fijenoord, 1870 (Oudemans).
Anthriscus Scandix Scop. (Caucalis) Aschs. = *Anthr. vulgaris* P. (I. 13).
Heracleum Sphondylium L. (XII. 588). Aan den dijk op Fijenoord, 1870 (Oudemans).
Hydrocotyle vulgaris L. (V. 233). Bij Looze in Overijssel, langs beekjes op zandgrond, 1868 (v. der Scheer).
Oenanthe fistulosa L. (IV. 166). Bij Hardenberg in Overijssel, langs slooten, 1868 (v. der Scheer).
Pimpinella Saxifraga L. (II. 90). Binnenweg tusschen Naarden en Huizen, langs den weg hier en daar in menigte, 1864 (Oudemans).
Pimpinella Saxifraga L. β . *dissectifolia* Koch. (II. 91). Met de voorgaande, ter zelfder plaatse, 1864 (Oudemans).

Torilis nodosa L. (*Tordylium*) Gaertn. (I. 29). Oosterdoksdiijk te Amsterdam, landzijde, 1867 (Oudemans).

Cornaceae.

Cornus sanguinea L. (VI. 274). In hagen, bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Caprifoliaceae.

Adoxa moschatellina L. (I. 4). Aardenhout bij Haarlem, 1867 (Oudemans).

Viburnum Opulus L. (VI. 282). Bij Hardenberg, in 't Holt, 1868 (v. der Scheer).

Stellatae.

Galium Aparine L. (XI. 526). Oosterdoksdiijk te Amsterdam, 1870 (Oudemans).

Galium Cruciata L. (*Vaillantia*) Scop. (VIII. 336). St. Pietersberg bij Maastricht, 1869 (Oudemans).

Galium palustre L. (IX. 413). Bij Doorn, langs zandrig bouwland aan slooten, 1869 (Oudemans).

Galium sylvaticum L. (VII. 302). Beek in Gelderland, tusschen kreupelhout aan den weg naar Kleef, 1869 (Oudemans).

Galium uliginosum L. (XI. 546). Op dras hooiland op den weg tusschen Almelo en 't witte Veen, 1870 (Oudemans).

Galium verum L. (XII. 553).

Ik deel hier mede dat ik *Galium elongatum* Presl. te Doorn langs slootkanten gevonden heb in 1869.

Sherardia arvensis L. (VII. 301). Beek in Gelderland, langs akkers, 1868 (Oudemans).

Valerianaceae.

Valerianella olitoria Poll. (IX. 410). Doorn, op roggevelden, 1869 (Oudemans).

Dipsaceae.

Succisa pratensis Mönch (IX. 424). Op dras weiland bij Woudenberg, 1869 (Oudemans).

Compositae.

Achillea Ptarmica L. (IV. 177). Bij Hardenberg in Overjssel, op veengrond, 1868 (v. der Scheer).

Antennaria dioica L. (*Gnaphalium*) Gaertn. (I. 19). Op de heide bij Zeist en Driebergen, 1867 (Knuttel). De haren van het zaadpluis der vrouwelijke bloemen zijn naar onder met elkander verbonden, en vallen daardoor in eens en te zamen af. De dopvruchtjes zijn daarna met een opstaanden kraag getooid.

Arnica montana L. (XII. 551). Bij Dalen, op veenachtige heivelden, 1868 (v. der Scheer).

Arnosericis minima L. (*Hyoseris*) = *A. pusilla* Gaertn. (II. 62).

Aster brumalis N.E. (VI. 271). Omstreken van Harderwijk, 1868.

Deze Noord-Amerikaansche *Aster* komt, volgens de berichten van den heer R. Bondam, die mij de exemplaren toezond, vrij talrijk voor op een paar plekken bij Harderwijk, tusschen hakhout, langs een wandelpad in de nabijheid van het buitenverblijf Weijburg, grenzende aan de stadswede. In de nabijheid van het bedoelde terrein bevindt zich geen ander water dan dat eener beek, die een eind weegs nagenoeg evenwijdig met het genoemde wandelpad loopt, en aan welker oevers de *Aster* zich ook schijnt te verspreiden.

Aster Tripolium L. (II. 53).

Bellis perennis L. (I. 44).

Bidens cernuus L. (VI. 261). Bij Hardenberg in Overijssel, langs slooten, 1868 (v. der Scheer).

**Bidens tripartita* L. var. *minor* Auct. (XII. 582). In slooten op Fijenoord, 1870 (Oudemans). Eene verscheidenheid met onverdeelde bladen, maar voor het overige kloek van bouw, zoodat zij niet samenvalt met de var. *minima* van den *Prodromus*.

Carduus crispus L. (VIII. 359). Doorn, tusschen hakhout, 1869 (Oudemans).

Centaurea Cyanus L. (IV. 152). Bij Hardenberg op koorland, 1868 (v. der Scheer).

Chrysanthemum segetum L. (V. 206). Op zanderige akkers bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Cirsium palustre L. (*Carduus*) Scop. (IV. 200). Bij

- Amsterdam, langs den Oosterdoksdiik (landzijde), tusschen riet, aan een water, 1868 (Oudemans).
Crepis tectorum L. (IV. 154). Op koorland bij Hardenberg, 1868 (v. der Scheer).
Crepis virens Vill. (VIII. 376). Te Doorn, op gazons van buitenplaatsen, 1869 (Oudemans).
Doronicum Pardalianches L. (I. 2). Tusschen hakhout op duingrond achter Bloemendaal, 1867 (Oudemans). Verkeerdelijk opgegeven als *D. scorpioides* W.

Uit een nauwkeurig onderzoek van alle exemplaren van het geslacht *Doronicum*, in mijn eigen herbarium en dat der Nederlandsche Botanische Vereeniging aanwezig, is mij gebleken, dat zij zonder onderscheid tot *D. Pardalianches* L. behooren, waaruit voortvloeit dat *D. scorpioides* uit onze Flora geschrapt moet worden. De aanleiding tot de vergissing is hierin te vinden, dat men de planten veelal afgebroken of onvolledig uitgegraven, en niet met den geheelen wortelstok verzameld heeft. Bij *D. Pardalianches* vindt men een knolvormigen wortelstok van de grootte eens knickers, die echter een steelvormigen uitlooper voortbrengt, welks top op nieuw in dikte toeneemt, om daaruit den bebladerden stengel voor het loopende jaar voort te brengen. Twee of drie van die met elkander samenhangende dikten laten zich dikwerf met een weinig geduld ontblooten, zijnde de achterste dan steeds de oudste. *D. scorpioides* heeft de steelvormige uitloopers niet. — Al verder is de verwarring vermeerderd, doordien de wortelbladen van *D. Pardalianches* niet altijd een even duidelijken hartvormigen voet hebben, en dan veel op »de folia basi rotundata vel truncata vel obsolete cordata» van *D. scorpioides* gelijken. — Het komt mij voor, dat het onderzoek van den bloembodem, als men geen wortelstok tot zijne beschikking heeft, voor eene juiste diagnose onmisbaar en beslissend is, daar dat orgaan bij *D. Pardalianches* met korte fijne opstaande haartjes bezet is, bij *D. scorpioides* slechts enkele verspreide haren draagt, en bij *D. plantagineum* kaal is.

Erigeron canadensis L. (VI. 267). Op zandheuvels bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Filago minima L. (*Gnaphalium*) Fr. (II. 65). —

Ik neem deze gelegenheid waar om mede te deelen, dat *Filago spathulata* Presl., van welke de vondst in het Verslag der 7e algemeene vergadering der Vereeniging voor de Flora van Nederland (A° 1852) werd aangekondigd, bij ons tot hertoe niet gevonden is, en dat de exemplaren, welke men daarvoor heeft aangezien, behooren tot *Filago apiculata* G. E. Sm. (*F. lutescens* Jord). Eene vergelijking van de authentieke, door den Hr. A. Beleven bij Nijmegen verzamelde, exemplaren, met die b. v. van Belgischen oorsprong, laat in dit opzicht geen den minsten twijfel over.

Galinsoga parviflora Cav. (IV. 168). Bouwland bij Harderwijk, 1868 (R. Bondam).

Deze Noord-Amerikaansche plant werd op aardappelland om Harderwijk in 1864 door den Heer Bondam ontdekt, en sedert jaarlijks in stijgende mate weergevonden.

Gnaphalium sylvaticum L. (VII. 334).

Gnaphalium uliginosum L. (VI. 278). Beek in Gelderland, op akkers, 1868 (Oudemans) en Heemse in Overijssel 1868 (v. der Scheer). — De medegedeelde exemplaren hadden gladde vruchten, zonder papillen.

Hieracium caesium Fr. (IX. 422). Leemheuvels te Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Hieracium tridentatum Fr. (IX. 423). Op zandgrond, tusschen hakhout, bij Doorn; 1869 (Oudemans).

Hieracium umbellatum L. (V. 232). Langs zanderige wegen bij Hardenberg, in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Hypochoeris radicata L. (V. 245). Oosterbegraafplaats te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, 1868 (Oudemans).

Verkeerdelijk opgegeven als *Thrinchia hirta*.

Inula britannica L. (IV. 197). Aan de Vecht bij Brucht in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Lactuca muralis L. (*Prenanthes*) Less. (IX. 420). In

- bosschen, tusschen hakhout, bij Doorn, 1869 (Oudemans).
Lappa minor DC. (XII. 581). Aan den dijk op Fijenoord, 1870 (Oudemans).
- Lappa officinalis* All. = *L. major* Gaertn. (XII. 589). Aan den dijk op Fijenoord, 1870 (Oudemans). —
 Ik deel hier mede, dat ik in October 1863 aan den Oosterdoksdijk te Amsterdam gevonden heb **Lappa intermedia* Lange, welke hare hoofdjes, evenals *L. minor* in trossen draagt, maar bij welke die hoofdjes, evenals de dopvruchtjes, veel grooter zijn.
- Lapsana communis* L. (VIII. 358.) Tusschen hakhout bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Matricaria inodora* L. = *Chrysanthemum inodorum* Prodr. (V. 216). Bij Hardenberg in Overijssel, op zanderige akkers, 1868 (v. der Scheer).
- Petasites officinalis* Mönch, floribus femineis = *Tussilago hybrida* L. (VII. 350). Op kleigrond bij Tiel, 1869.
- Pulicaria dysenterica* L. (*Inula*) Gaertn. (XII. 586). Op Fijenoord, langs slooten, en langs de Maas tusschen Rotterdam en 't IJsselmondsche Veer, 1870 (Oudemans).
- Pulicaria vulgaris* Gaertn. (XI. 523). Bij Beek in Limburg, in de zoogenaamde leemkuil, 1869 (v. der Sande Lacoste).
- Senecio aquaticus* Huds. (V. 219). Op weiland bij Heemse en Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
 Uitgegeven onder den verkeerden naam van *S. Jacobaea*.
- Senecio Fuchsii* Gmel. (VI. 270). Op vochtigen beschaduwden boschgrond bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).
- Senecio Jacobaea* L. β *discoidea* Koch (III. 115). Bij Bloemendaal en aan de Santpoort boven Haarlem, op grazige duinplekken, 1867 (Oudemans).
- Senecio saracenicus* L. (XII. 590). Langs de Maas tusschen Rotterdam en 't IJsselmondsche Veer, Aug. 1870. (Oudemans).
- Senecio sylvaticus* L. (IX. 448).
- Senecio vulgaris* L. (II. 98).

- Solidago Virga aurea* L. (VI. 276).
Sonchus arvensis L. (IV. 193). Bij Hardenberg in Over-
 ijssel, op bouwland, 1868 (v. der Scheer).
Tragopogon pratensis L. (V. 246).

Lobeliaceae.

- Lobelia Dortmanna* L. (XII. 559). In heiplassen bij
 Almelo, 1870 (Oudemans).

Campanulaceae.

- Jasione montana* L. (IX. 411). Op zandgrond bij Doorn,
 1869 (Oudemans).
Phyteuma nigrum Schm. (X. 554). Aan hagen bij
 Beulekamp onder Nijkerk, 1869 (Stolz).
Specularia Speculum L. (Campanula) DC. (IX.
 409). Tusschen de Rogge bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Vacciniaceae.

- Vaccinium Vitis idaea* L. (XII. 563).

Ericaceae.

- Calluna vulgaris* L. (*Erica*) Salisb. (VI. 299).
Calluna vulgaris L. (*Erica*) Salisb., *lusus floribus*
albis. Op heuvels bij Beek in Gelderland, 1868 (O-
 udemans).
Erica Tetralix L. (XI. 536). Witteveen bij Almelo, 1870
 (Oudemans).

Monotropaceae.

- Monotropa Hypopitys* L. *α. glabra* (III. 111).

COROLLIFLORAE.

Asclepiadaceae.

- Asclepias Cornuti* Dc. (XII. 564). Buitenplaats Linden-
 heuvel boven Haarlem, 1870 (F. W. van Eeden).

Voor het eerst aldaar gevonden in 1866 door den Heer F. W.
 van Eeden. — In de »Archives Neerlandaises» T. I. 1866,
 vinden wij van de hand des Heeren van Eeden eenige
 aantekeningen omtrent deze plant, waaruit blijkt, dat zij
 op vier plaatsen, en in zeer groote hoeveelheid, groeit op
 de landgoederen van den Heer D. Borski. De tuinman
 van genoemden Heer verzekert, dat de plant in de laatste

25 jaar aldaar niet gekweekt is geworden, wat het vermoeden niet wegneemt, dat de gevondene exemplaren van gekweekte individuën afstammen. In elk geval vermenigvuldigt *Asclepias Cornuti* zich op de aangegeven plaatsen zeer sterk. Evenals *Erigeron canadensis*, *Elodea canadensis*, *Oenothera biennis*, *Galinsoga parviflora*, *Nicandra physaloides*, *Aster brumalis* en nog eenige anderen, is *A. Cornuti* van Amerikaanschen oorsprong.

Vincetoxicum album Mill. (*Asclepias*) Aschs. = *Asclepias Vincetoxicum* L. (IX. 407). St. Pietersberg bij Maastricht, 1869 (Oudemans).

Gentianaceae.

Cicendia filiformis L. (*Gentiana*) Delarbre (XI. 547). Op veengrond bij Almelo, 1870 (Oudemans).

Gentiana Pneumonanthe L. (IV. 196). Op veengrond bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Convolvulaceae.

Convolvulus arvensis L. (X. 491). Op aardappelland bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Boraginaceae.

Lithospermum officinale L. (XII. 558).

Lycopsis arvensis L. (IV. 176). Op zandgrond bij Brugt in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Myosotis caespitosa C. H. S. (VII. 327).

Myosotis hispida Schl. (I. 23). Op zandgrond, aan de Santpoort bij Haarlem, 1867 (Oudemans).

Myosotis intermedia Lk. (II. 74).

Myosotis palustris With (XII. 595). Aan slooten op Fijenoord bij Rotterdam, 1870 (Oudemans).

Myosotis sylvatica Hoffm. (X. 492). Bosch te Geulhem, bij Beek in Limburg, 1869 (Oudemans).

Myosotis versicolor Sm. (I. 24). Zanderige walletjes bij de Santpoort boven Haarlem, 1867 (Oudemans).

Solanaceae.

Solanum Dulcamara L. (II. 82). Schans te Amsterdam, 1867 (Oudemans).

Solanum nigrum L. (V. 228). Bouwland bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Verbasceae.

Verbascum Thapsus L. = *Verb. Thapsiforme* Schrad. (III. 105). Op zandgrond, tusschen hakhout bij de Santpoort, boven Haarlem, 1868 (Oudemans).

Scrophulariaceae.

Antirrhinum Orontium L. (VI. 296). Op zanderig bouwland bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Linaria vulgaris Mill. = *Antirrhinum Linaria* L. (IV. 164). Als voren.

Scrophularia nodosa L. (VIII. 378). Op vochtigen zandgrond bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Veronica agrestis L. (III. 114).

Veronica Anagallis L. (II. 74). Aan slooten bij Abcoude, 1867 (Oudemans).

Veronica Chamaedrys L. (I. 21). Op grasperken te Driebergen, 1867 (Knutttel).

Veronica hедераefolia L. (VII. 343). Op steigeraarde bij Amsterdam, 1869 (Oudemans).

Veronica longifolia L. (V. 237). Aan de Vecht, bij Heemze in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Veronica montana L. (IX. 402). Bosch te Geulhem bij Beek in Limburg, op drasse plekken, 1869 (Oudemans).

Veronica polita Fr. (II. 69). Op steigeraarde bij Amsterdam, 1867 (Oudemans).

Veronica serpyllifolia L. (III. 141). Op klei langs de Vecht bij Heemze in Overijssel, 1867 (v. der Scheer).

Veronica triphylla L. (VII. 344). Costerbegraafplaats te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, 1869 (Oudemans).

Orobanchaceae.

Orobanche caryophyllacea L. = *O. Galii* Duby. (XI. 538).

Rhinanthaceae.

Euphrasia officinalis L. (II. 59).

- Melampyrum pratense* L. (IV. 179). In bosschen bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Pedicularis palustris* L. (II. 80).
- Rhinanthus Alectorolophus* Poll. (VIII. 360). Op weiland bij Beek in Limburg, 1869 (Oudemans).
- Rhinanthus major* Ehrh. (II. 67).
- Rhinanthus minor* Ehrh. (VIII. 357). Op weiland bij Maastricht en Beek in Limburg 1869 (Oudemans).
- Labiatae.
- Ajuga reptans* L. (III. 126).
- Ballota nigra* L. = *B. foetida* Lam. (II. 58). Langs wegen bij Amsterdam, 1867 (Oudemans).
- Galeobdolon luteum*. Huds. (VII. 339).
- Galeopsis speciosa* Mill. = *G. versicolor* Curt. (VIII. 357). Bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Galeopsis Tetrahit* L. (VIII. 378). Tusschen hakhout, op zandgrond bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Glechoma hederacea* L. (III. 123). Onder laag geboomte te Bloemendaal boven Haarlem, 1868 (Oudemans).
- Lamium album* L. (III. 131). Oosterbegraafplaats te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, 1868 (Oudemans).
- Lamium amplexicaule* L. (VIII. 384). Op kleiachtige weilanden bij Tiel.
- Lamium purpureum* L. (VII. 342). Bij Amsterdam langs de wegen, 1869 (Oudemans).
- Lycopus europaeus* L. (XII. 583). Aan slooten op Fijenoord, 1870 (Oudemans).
- Mentha aquatica* L. (V. 217). Bij Amsterdam, op moerassige plaatsen, 1868 (Oudemans).
- Mentha arvensis* L. (VII. 333). Op bouwland bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).
- Mentha sativa* L. (V. 236). Aan de Vecht bij Heemze in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Mentha sylvestris* L. (XII. 591). Langs de Maas tusschen Rotterdam en 't IJsselmondsche Veer, 1870 (Oudemans).

Scutellaria galericulata L. (XII. 593). Aan slooten op Fijenoord, 1870 (Oudemans).

Scutellaria minor L. (VII. 325). Op veenachtige akkers bij Heumen, 1868 (Oudemans en Abeleven).

Stachys arvensis L. (VII. 303). Op leemige akkers bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Stachys palustris L. (VIII. 364). Op bouwland te Doorn, 1869 (Oudemans).

Teucrium Scorodonia L. (VI. 266). Op zandige heuvels bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Thymus Serpyllum L. (VI. 277).

Verbenaceae.

Verbena officinalis L. (XII. 584). Langs de Maas tusschen Rotterdam en 't IJsselmondsche Veer, 1870 (Oudemans).

Lentibulariaceae.

Pinguicula vulgaris L. (V. 238). Op dras grasland tusschen Hardenberg en Loozen in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Primulaceae.

Anagallis phoenicea Scop. = *A. arvensis* L. p. p. (VII. 305). Op akkers bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Glaux maritima L. (VII. 328).

Hottonia palustris L. (VII. 318). In slooten bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Lysimachia Nummularia L. (IX. 406). In droge slooten bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Lysimachia vulgaris L. (VIII. 363). Langs slooten bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Primula grandiflora Lam. = *P. acaulis* Jacq. (I. 1).

Primula officinalis Jacq. (VIII. 383). Op hooiland bij Tiel 1869.

Styraceae.

**Halesia tetraptera* L. (V. 235). Heemzerbosch in Overijssel, 1868 (v. der Scheer). Noord-Amerikaansche hees-

ter, die in tuinen gekweekt wordt, en van daar uit ontvlucht kan wezen.

Plumbaginaceae.

Armeria elongata Hoffm. (III. 134).
Statice Limonium L. (VI. 268).

Plantaginaceae.

Plantago lanceolata L. (XI. 533).
Plantago maritima L. (III. 107).

MONOCHLAMYDEAE.

Chenopodiaceae.

Chenopodium hybridum L. (IX. 418). Langs wegen bij Doorn, 1869 (Oudemans).
Chenopodium polyspermum L. var. *acutifolium* (VIII. 379). Op vochtigen zandgrond bij Doorn, 1869 (Oudemans).
Salicornia herbacea L. (VI. 262).
Salsola Kali L. (I. 34). Strand tusschen Naarden en Huizen, 1864 (Oudemans).
Suaeda maritima L. (*Chenopodium*) Dum. = *Schoberia maritima* C. A. M. (VIII. 367).

Polygonaceae.

Fagopyrum esculentum Mönch = *Polygonum Fagopyrum* L. (VIII. 385). Op bouwland bij Doorn, 1869 (Oudemans).
Fagopyrum tataricum L. (*Polygonum*) Gaertn. (VII. 329). Als voren.
Polygonum aviculare L. (IV. 180). Langs de wegen bij Heemze in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
Polygonum Convolvulus L. (VIII. 371). Langs zanderige walletjes en op roggeakkers bij Doorn, 1869 (Oudemans).
Polygonum dumetorum L. (VIII. 361). Tusschen hakhout bij Doorn, 1869 (Oudemans).
Polygonum Hydro Piper L. (VI. 281). In slooten bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
Polygonum lapathifolium Ait. = *P. pallidum*

- α. vulgatum b. simplex* Prodr. FL. Bat. (V. 214). Zanderige akkers bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Polygonum minus* Huds. (IX. 537). Op vochtig zand, bij Almelo, 1870 (Oudemans).
- Polygonum mite* Schrk. (XII. 585). Langs slooten op Fijenoord, 1870 (Oudemans).
- Polygonum Persicaria* L. *α. agreste* Meissner (V. 245). Op zanderige akkers bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Rumex Acetosella* L. (II. 54). Oosterbegraafplaats te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, 1867 (Oudemans).
- Rumex conglomeratus* Murr. (VIII. 351). Langs slooten aan den omtrek van buitenplaatsen bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Rumex crispus* L. (XI. 534).
- Elaeagnaceae.
- Hippophaë rhamnoides* L. (XII. 598). Duinen boven Haarlem, 1870 (Oudemans).
- Aristolochiaceae.
- Aristolochia Clematidis* L. (IV. 455).
- Empetraceae.
- Empetrum nigrum* L. (X. 480 en XI. 531). Op veenachtigen heigronde bij de Ommerschans, 1870 (van Ledden Hulsebosch).
- Euphorbiaceae.
- Euphorbia Esula* L. (III. 417). Op beschaduwden zandgrond aan de Santpoort boven Haarlem, 1867 (Oudemans). Uit de hier aangegeven groeiplaats zoude men, met den *Prodromus* in de hand, kunnen meenen, dat *E. Cyparissias* L. *β. Esuloides* bedoeld wordt, maar dit is geenszins het geval, zoodat de standplaats, van *E. Esula* in den *Prodromus* opgegeven, behoort uitgebreid te worden.
- Euphorbia exigua* L. (VII. 314).

Euphorbia Helioscopia L. (V. 227). Op bouwland bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Euphorbia Peplus L. (III. 113) Op steigeraarde bij Amsterdam, 1868 (Oudemans) en op bouwland bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Mercurialis annua L. (VII. 332). Op akkers bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Mercurialis perennis L. (VIII. 352). In het bosch te Geulhem bij Beek in Limburg, 1869 (Oudemans).

Urticaceae.

Urtica urens L. (VIII. 362). Op bouwland te Doorn, 1870 (Oudemans).

Cupuliferae.

Corylus Avellana L. (VI. 273).

Fagus sylvatica L. (VII. 309).

Quercus Robur L. = *Q. pedunculata* Ehrh. (VI. 273).

Salicaceae.

Salix alba L. (VIII. 382). Langs de wegen bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Salix Caprea L. (XII. 562). Duinen boven Haarlem, 1870 (Oudemans).

Salix cinerea L. (V. 226). Op zand- en veengrond bij Hardenberg en Heemze in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Salix repens L. var. *lejocarpa* Koch. (III. 127) Haarlemmerduinen, 1868 (Oudemans).

Betulaceae.

Alnus glutinosa L. (*Betula*) Gaertn. (VII. 315). Bij Amsterdam, 1869 (Oudemans).

Betula alba L. β . *populifolia* Spach. (III. 124) Haarlemmerduinen, 1867 (Oudemans).

Myricaceae.

Myrica Gale L. (VII. 348). Bij Heumen, 1868 (Oudemans en Abeleven).

Coniferae.

Juniperus communis L. (IV. 182). Rheezer zandduinen, 1868 (v. der Scheer).

MONOCOTYLEAE.

Hydrocharidaceae.

Elodea canadensis Rich (XII. 599). Op Fijenoord in slooten, 1870 (Oudemans).

Alismaceae.

Alisma ranunculoides L. (V. 229). In slooten bij Loozen in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Butomaceae.

Butomus umbellatus L. (IV. 194). Aan de Vecht bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Juncaginaceae.

Triglochin maritimum Fr. (II. 100).

Triglochin palustre L. (IV. 174). Bij Hardenberg op moerasgrond, 1868 (v. der Scheer).

Zosteraceae.

Zostera marina L. (VII. 346).

Typhaceae.

Typha angustifolia L. (II. 72). Bij Abcoude, 1867 (Oudemans).

Araceae.

Acorus Calamus L. (II. 85). Bij Abcoude, 1867 (Oudemans).

Orchidaceae.

Listera ovata L. (Ophrys) R. Br. (IV. 151). Duinpannen boven Haarlem, 1868 (Oudemans).

Orchis latifolia L. (VI. 292). Vochtig weiland bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Orchis maculata L. (XII. 561). Op drassen heigrond bij Almelo, 1870 (Oudemans).

Orchis militaris L. (VIII. 354). St. Pietersberg bij Maastricht, 1868 (Oudemans).

Platanthera bifolia L. (Orchis) Rchb. (V. 220). Op vochtigen zandgrond op het Gramsbergerveld bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Amaryllidaceae.

Galanthus nivalis L. (VII. 338).

Asparagaceae.

- Convallaria majalis* L. (V. 222). Op boschgrond bij Hardenberg, 1868 (v. der Scheer).
Majanthemum bifolium L. (*Convallaria*) F. W. S. (VII. 320). Heemzer bosch, 1868 (v. der Scheer).
Paris quadrifolia L. (VIII. 365). Bosch te Geulhem bij Beek in Limburg, 1869 (Oudemans).
Polygonatum multiflorum L. (*Convallaria*) All. (VII. 322). Heemzerbosch in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
Polygonatum officinale All. = *Convallaria Polygonatum* L. (VI. 283).

Liliaceae.

- Allium ursinum* L. (VIII. 356). Bosch te Geulhem, bij Beek in Limburg, 1869 (Oudemans).
Allium vineale L. (III. 118).
Endymion non scriptus L. (*Hyacinthus*) Gke. (VII. 324). Berkenrode boven Haarlem, 1868 (van Eeden).
Muscari botryoides L. (*Hyacinthus*) DC. (VII. 340). Singels te Hoorn, 1868 (Hoolwerff).
Narthecium ossifragum L. (*Anthericum*) Huds. (XI. 539). Op veenachtigen heigrond bij Almelo, 1870 (Oudemans).
Ornithogalum nutans L. (VIII. 384). Singels te Hoorn, 1868 (Hoolwerff).
Ornithogalum umbellatum L. (VI. 291). Tusschen hakhout bij Overveen, op zanderigen boschgrond, 1868 (Oudemans).

Juncaceae.

- Juncus bufonius* L. (IV. 158). Bij Hardenberg, op vochtigen zandgrond, 1868 (v. der Scheer).
Juncus compressus Jacq. (II. 84). Bij Amsterdam, op drassen grond, 1867 (Oudemans).
Juncus filiformis L. (XII. 555). Bij Almelo, op vochtige plaatsen op de heide, tusschen *Sphagnum*, 1870 (Oudemans).
Juncus squarrosus L. (IV. 156). Bij Hardenberg, op vochtigen zandgrond, 1868 (v. der Scheer).

- Juncus supinus* Mönch. Op vochtigen zandgrond bij Hardenberg, 1868 (v. der Scheer).
- Juncus sylvaticus* Reich. Aan eene waterplas bij den plasmolen achter Mook op een dras stuk grasland, 1869 (Oudemans en Abeleven).
- Juncus Tenageia* L. fil. Op vochtigen zandgrond bij Hardenberg, 1868 (v. der Scheer).
- Luzula campestris* L. (*Juncus*) DC. (III. 135). Op zanderige heuvels bij de Sandpoort, boven Haarlem, 1867 (Oudemans).
- Luzula multiflora* Ehrh. (*Juncus*) Lej. (V. 243). Op drogen veengrond op 't Gramsbergerveld bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

Cyperaceae.

- Carex arenaria* L. (VI. 293). Rheezer duinen in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Carex distans* L. (VII. 319). Op hooiland, bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Carex Goudenoughii* Gay = *C. vulgaris* Fr. (VII. 316). Bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Carex Oederi* Ehrh. (V. 239). Tusschen Hardenberg en Loozen, in Overijssel, op vochtigen zandgrond, 1868 (v. der Scheer). Verkeerdelijk opgegeven als *C. flava*.
- Carex panicea* L. (VII. 317). Op vochtigen zandgrond, bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Carex Pseudocyperus* L. (II. 96). Bij Noordwijkerhout, aan slootkanten, 1867 (Oudemans).
- Carex remota* L. (VIII. 369). Bij Doorn, langs beschaduwde slootkanten, 1869 (Oudemans).
- Carex sylvatica* Hudson (X. 493). St. Pietersberg bij Maastricht, 1869 (Oudemans en van der Sande Lacoste).
- Carex vesicaria* L. (XII. 556). Bij Almelo, langs slootten, 1870 (Oudemans).

Gramineae.

- * *Aira caryophyllea* L. var. *multiculmis* = A.

- multiculmis* Dumort. (II. 95). Bij Noordwijkerhout, op zandgrond, 1867 (Oudemans).
- Agrostis canina* L. (IV. 171). Op zandgrond, bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer),
- Agrostis vulgaris* With. (IX. 427). Op begraasden zandgrond, bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Alopecurus geniculatus* L. (I. 12).
- Ammophila arenaria* L. (*Arundo*) Lk. = *Psamma arenaria* R. S. (IV. 181). Rheezer duinen in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Anthoxanthum odoratum* L. (III. 128).
- * *Anthoxanthum Puelii* Lecoq et Lamotte (XI. 550). Voor het eerst in Nederland gevonden op eene excursie, na den afloop van de algemeene vergadering der Nederl. botanische Vereeniging in 1870, door de Heeren Suringar, van der Sande Lacoste, Abeleven en mij zelve, in Juli 1870. De plant groeide in menigte tusschen de Rogge, op den weg tusschen Almelo en het Witte Veen, en werd later ook te Delden als algemeen voorkomend onkruid gevonden.
- A. *Puelii* Lec et Lam. verschilt van *A. odoratum* doordien zij eenjarig is; onvruchtbare bloemen heeft, die de vruchtbare tweemaal in lengte overtreffen, en aan de onderste onvruchtbare bloem eene kafnaald doet zien, die het bovenste kelkkafje voor $\frac{1}{3}$ in lengte overtreft.
- Apera Spica venti* L. (*Agrostis*) P. B. (IX. 426). Op zandgrond tusschen de Rogge, bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Arrhenatherum elatius* L. (*Avena*) M. K. (VI. 287). Bij Amsterdam, langs de wegen, 1868 (Oudemans).
- Briza media* L. (II. 94). Duinvallei bij Overveen, op zanderigen grasgrond, 1867 (Oudemans).
- Bromus mollis* L. (III. 128).
- Bromus sterilis* L. (IV. 198). Langs den weg tusschen Hardenberg en Brugt in Overijssel, 1868 (v. der Scheer)
- Bromus tectorum* L. (I. 42). Schans te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, 1867 (Oudemans).

- Catabrosa aquatica* L. (Aëra) P. B. = *Glyceria aquatica* Prodr. (VI. 289). Op balken in het water aan de Weteringschans te Amsterdam, 1869 (van der Sande Lacoste).
- Corynephorus canescens* L. (Aëra) P. B. (IV. 170).
- **Cynosurus echinatus* L. (I. 43). Bij Amsterdam, langs een met coaks-gruis hard gemaakt pad, 1867 (Oudemans en v. der Sande Lacoste). Eene plant uit het zuiden en westen van Frankrijk, die, bij toeval, opgeslagen, zich waarschijnlijk wel niet verder verspreiden zal, ook omdat de plaats waar zij gevonden werd veeleer tot hare uitroeiing zou kunnen bijdragen.
- Dactylis glomerata* L. (XI. 527). Bloemendaalsche bosch bij Haarlem, 1870 (Oudemans).
- Danthonia decumbens* L. (Festuca) Dc. = *Triodia decumbens* P. B. (XI. 545). Op veengrond bij Almelo, 1870 (Oudemans).
- Deschampsia flexuosa* L. (Aëra) Gris. (IX. 425). Op zandgrond bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Digitaria linearis* Krocke (Panicum) Kth. = *Panicum glabrum* Gaud. (I. 33).
- Festuca gigantea* L. (Bromus) Vill. (V. 242).
- Glyceria distans* L. (Poa) Wahlb. (I. 48).
- Glyceria fluitans* L. (Festuca) R. Br. (VI. 288).
- Glyceria procumbens* Curt. (Poa) Sm. = *Sclerochloa procumbens* Prodr. Fl. Bat. (I. 49).
- Holcus mollis* L. (IX. 415). Op zandgrond tusschen hak-hout bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Lolium perenne* L. (II. 83).
- Melica uniflora* Retz. (X. 495). St. Pietersberg bij Maastricht, 1869 (Oudemans).
- Milium effusum* L. (XI. 528). Bloemendaalsche bosch, 1870 (Oudemans).
- Molinia coerulea* L. (Aëra) Mönch (V. 204). Op leemheuvels bij Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).
- Oplismenus Crus Galli* L. (Panicum) Kth. (I. 32.) Op zanderig bouwland bij Naarden, 1864 (Oudemans).

- Phleum arenarium* L. (I. 27). Op de schans te Amsterdam, op zand uit de omstreken van Naarden, 1867 (Oudemans).
- Phleum pratense* L. *β. nodosum* Prodr. Fl. Bat. Bloemendaalsche Bosch, 1870 (Oudemans).
- Phragmites vulgaris* Lam. (Arundo) = *Phragm. communis* Fr. (XII. 579). Langs de Maas bij Rotterdam, 1870 (Oudemans).
- Poa annua* L. (I. 15).
- Poa pratensis* L. (IV. 169).
- Setaria glauca* L. (*Panicum*) P. B. (I. 35).
- Setaria viridis* L. (*Panicum*) P. B. (I. 36). Beiden bij Naarden, op zanderig bouwland, 1864 (Oudemans).

CRYPTOGAMAE.

Lycopodiaceae.

- Lycopodium inundatum* L. (VII. 347). Bij Hardenberg in Overijssel, aan het Almeloosche kanaal, 1868 (v. der Scheer).

Equisetaceae.

- Equisetum limosum* L. a. *Linnaeanum* Döll (VII. 310). Bij Hardenberg in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Equisetum palustre* L. (VII. 313). Als voren.
- Equisetum sylvaticum* L. var. *pyramidale* Milde. Ubbergen in Gelderland, op vochtige zandgrond (Abeeven).
- Equisetum Telmateja* Ehrh. (VI. 295). Bij den Plasmolen bij Mook, op veengrond, 1869 (Oudemans en Abeeven).

Filices.

- Asplenium Filix femina* L. (*Polypodium*) Bernh. (VI. 263).
- Blechnum Spicant* L. (*Osmunda*) Roth. (VI. 297).
- Osmunda regalis* L. (IV. 184). Bij Brught in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).

- Polypodium vulgare* L. (VII. 306). Tusschen hakhout, bij Heemse in Overijssel, 1868 (v. der Scheer).
- Polystichum cristatum* L. (*Polypodium*) Roth. (VII. 324). Aan een waterplas bij den Plasmolen achter Mook, 1869 (Oudemans en Abeleven).
- Polystichum Filix mas.* L. (*Polypodium*) Roth. (VI. 264).
- Polystichum spinulosum* Retz. (*Polypodium*) DC. var. *dilatatum* Koch. (VII. 334). Bij den plasmolen achter Mook aan eene waterplas, 1869 (Oudemans en Abeleven).
- Polystichum Thelypteris* L. (*Polypodium*) Roth (VII. 324). Aan eene waterplas bij den plasmolen achter Mook, 1869 (Oudemans en Abeleven).
- Pteris aquilina* L. (V. 201).
- Musci.
- Atrichum tenellum* Röhl. (*Catharinea*) B. S. (XI. 511.) Hondenberg bij Oisterwijk, 1865 (v. der Sande Lacoste).
- Barbula laevipila* Brid. (XI. 512).
- Barbula marginata* B. S. (V. 249).
- Barbula subulata* L. (*Bryum*) Brid. (XI. 540). Aan een vochtigen muur te Meerssen in Limburg, 1868 (v. der Sande Lacoste).
- Brachythecium rutabulum* B. S. (X. 498).
- Brachythecium salebrosum* Hoffm. (XI. 505). Bij Achttienhoven op Wilgestammen, 1866 (vander Sande Lacoste).
- Bryum uliginosum* B. S. (XII. 578). Aan beekjes bij Epe, 1864. (v. der Sande Lacoste).
- Ceratodon purpureus* L. (*Mnium*) Brid. (VIII. 387).
- Cinclidium stygium* Sw. (XI. 515). Veenen te Achttienhoven, 1865 (v. der Sande Lacoste). Met vrucht.
- Climacium dendroides* Brid. (*Neckera*) W. M. (XI. 502). Op de buitenplaats Elswood boven Haarlem, 1870 (van Eeden). Met rijpe vrucht.
- Dicranum scoparium* Hedw. (III. 150).

- Encalypta streptocarpa* Hedw. (XI. 504). Op krijttuf bij Oud-Valkenburg; in Limburg, 1869 (v. der Sande Lacoste).
- Encalypta vulgaris* Hedw. (XI. 510). Als voren.
- Funaria hygrometrica* Hedw. (VII. 337).
- Grimmia apocarpa* L. (Bryum) Hedw. (XI. 521).
Op steenen bij Beek in Limburg, 1869 (Oudemans).
- Hypnum cupressiforme* L. (X. 499).
- Hypnum elodes* Spruce (XI. 519). Veen te Achttienhoven (v. der Sande Lacoste).
- Hypnum giganteum* Sch. (XI. 503). Nijkerker Veen (Stolz) en Leimuiden, 1865 (v. der Sande Lacoste).
- Hypnum scorpioides* Dill. (XII. 597). Veen bij Achttienhoven, 1843 (v. der Sande Lacoste).
- Leptobryum pyriforme* L. (Mnium) Sch. (XI. 513).
Aschbelt te Leiden, 1845 (Oudemans) en muren bij Meerssen in Limburg, 1868 (v. der Sande Lacoste).
- Leucobryum glaucum* L. (Bryum) Sch. (X. 497).
Met rijpe vrucht. Bosch te Putten, 1868 (Knuttel).
- Mnium cuspidatum* Hedw. (X. 463).
- Mnium Hornum* L. (XII. 577).
- Mnium serratum* Schrad. (Bryum) Brid. (XI. 508).
Bij Schinnen in Limburg, 1868 (v. der Sande Lacoste).
- Mnium undulatum* Hedw. (XI. 504).
- Orthotrichum affine* Schrad. (III. 149).
- Orthotrichum Lyellii* H. T. (XI. 522). Met rijpe vrucht aan boomstammen bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Polytrichum commune* L. (II. 97).
- Polytrichum formosum* Hedw. β . *pallidisetum* Sch. (II. 55).
- Polytrichum juniperinum* Hedw. (II. 52).
- Polytrichum piliferum* Schreb. (III. 104).
- Pottia Heimii* Hedw. (*Gymnostomum*) Br. (XI. 507). Bij Amsterdam, op klei tusschen gras, 1870 (Oudemans).
- Rhynchostegium confertum* Dicks. (*Hypnum*) B. S. (X. 500).

- Scleropodium caespitosum* Wilson (Hypnum) Schmpr. (XI. 519). Aan oude Wilgen bij Utrecht en Amsterdam, 1870 (Oudemans en v. der Sande Lacoste).
- Sphagnum teres* Aengstr. (XI. 520). Wanneperveen, 1864 (v. der Sande Lacoste).
- Splachnum ampullaceum* L. (XI. 506). Gortelerveen bij Epe, 1864 (v. der Sande Lacoste).
- Tetraphis pellucida* Hedw. (I. 50) Park achter 't Loo, 1854. (Oudemans).
- Ulota Bruchii* Brid. (XI. 524). Op Beuken te Doorn, 1869 (Oudemans).
- Ulota crispa* Hedw. (*Orthotrichum*) Schpr. (XI. 517). Op Beuken te Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

HEPATICAE.

- Fegatella conica* Cda. mas. (X. 464). Vochtige muren bij Beek in Limburg, 1869 (Oudemans en v. der Sande Lacoste).
- Lophocolea heterophylla* N. E. (XII. 568). Op boschgrond op de buitenplaats Lindenheuvel boven Haarlem, 1870 (Oudemans).
- Lophocolea minor* N. E. (XI. 514). Schinnen in Limburg, 1868 (v. der Sande Lacoste).
- Reboulia hemisphaerica* Raddi (VI. 300). Aan een aarden wal bij Schinnen in Limburg, 1868 (v. der Sande Lacoste).
- Targionia Michellii* Cda. (V. 248). Aan aarden walletjes bij Schinnen en Beek in Limburg, 1868 (Van der Sande Lacoste).

FUNGI.

Hymenomyces.

- Agaricus (Lepiota) Friesii* Lasch (III. 119). Rotterdam, in de nieuwe plantagie, en in menigte op de buitenplaats van den Hr. Madry op den ouden dijk op grasperken, 1868 (Oudemans).

- Agaricus (Lepiota) procerus* Scop. (VII. 345). Op weiland bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- **Agaricus (Mycena) supinus* Fr. (X. 496). Op Ypenstammen te Amsterdam, 1869 (Oudemans).
- Clavaria rugosa* Bull. (XII. 600), [Haarlemmerduin, 1870 (Oudemans).
- Clavaria stricta* P. (IX. 435). Bij Haarlem, 1869 (van Eeden).
- Corticium quercinum* Fr. (X. 451). Op takken van *Castanea vesca* in den Hortus te Amsterdam, 1870 (Oudemans).
- Daedalea unicolor* Fr. (X. 461). Op rottend hout te Amsterdam, 1870 (Oudemans).
- Lenzites variegata* Fr. (X. 477). Op Berken te Doorn, 1869 (Oudemans).
- Merulius pulverulentus* Fr. (X. 465). Op oude plantentobben te Amsterdam, 1870 (Oudemans).
- Stereum hirsutum* W. (X. 468).
- Stereum purpureum* P. (X. 469).
- Stereum spadiceum* Fr. (X. 467). Op oude stammen in de volières van Natura Artis Magistra te Amsterdam.
- Thelephora laciniata* P. (X. 470).
- Gasteromycetes.
- Bovista plumbea* P. (IX. 433). Op weiland bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- Crucibulum vulgare* Tul. = *Cyathus Crucibulum*. Hoffm. (IX. 445). Bij Doorn op rottende houtspaanders langs de wegen, 1869 (Oudemans).
- Cyathus striatus* Hoffm. (IX. 447). Met de vorige.
- Cyathus vernicosus* Tul. = *Cyathus Olla*. P. (IX. 446). Met de beide vorigen.
- Hydnangium carneum* Wallr. (VIII. 388). Op heide in potten in den Hortus te Amsterdam, 1870 (Oudemans).
- **Lycoperdon aestivale* Bon. (IX. 439). Op zandgrond bij Doorn, 1869 (Oudemans).
- **Lycoperdon depressum* Bon. (IX. 437). Op weiland bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Lycoperdon gemmatum var. *perlatum* Fr. (IX. 438). Op zandgrond bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Lycoperdon pyriforme Fr. (IX. 436). Op weiland bij Doorn, 1869 (Oudemans).

Ustilaginei.

Ustilago typhoides B. Br. (XII. 576). Op *Phragmites communis* aan de boorden der Maas tusschen Rotterdam en 't IJsselmondsche veer, 1870. (Oudemans).

Uredinei.

Aecidium Convallariae Schum. (IV. 162). Op *Polygonatum officinale*, boven Haarlem; 1868 (Oudemans).

Aecidium Senecionis Desmaz. = *Aec. compositarum* Mart. forma *Senecionis Jacobaeae* (IV. 161). Op *Senecio Jacobaea* in de duinen bij Haarlem, 1868 (Oudemans). Misschien de *Fungus hymeniiferus* van *Puccinia Senecionis* Lib.

Ceratitium cornutum Rbh. forma *Sorbi Aucupariae* (VI. 257) Naaldwijk, 1869 (v. der Trappen).

Ceratitium laceratum Rbh. forma *Mespili* (VI. 259). Als de vorige.

Ceratitium laceratum Rbh. forma *Oxyacanthi* (VI. 258) Als de vorige.

Coleosporium Senecionis Fr. = *Col. Compositarum* Lév. forma *Senecionis* (III. 145). Op *Senecio vulgaris* Amsterdam, 1867 (Oudemans).

Coleosporium Rhinanthacearum Fr. (IX. 444 en VI. 256). Op *Euphrasia officinalis* (Beek, 1868) en *Melampyrum pratense* (Doorn, 1869). Oudemans.

Coleosporium Symphyti Fr. = *Uredo Symphyti* DC. (V. 211). Op *S. officinale*; Amsterdam 1868 (Oudemans).

Coleosporium Tussilaginis Lév. = *Col. Compositarum* forma *Tussilaginis* Lév. (VI. 256) Beek, 1868 (Oudemans). Op *T. Farfara*.

Cronartium Paeoniae Tul. (IV. 187). Op Pioenbladen; Naaldwijk, 1868 (v. der Trappen).

Melampsora Euphorbiae Tul. I *Fungus stylosporiferus* (= *Uredo Euphorbiae* P.) et II *F. teleutorporiferus*

- (= *Rhytisma Euphorbiae* Schub.) (VI. 253). Op *Euphorbia Peplus* te Beek, in Gelderland, 1868 (Oudemans).
- Melampsora salicina* Lévl. I Fung. stylosporifera (= *Uredo epitaeæ* Kze) (IX. 443) Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans). Op een onbekenden Wilg.
- Phragmidium asperum* Tul. I. Fung. stylosporiferus (= *Uredo Ruborum* DC. p.p.) et II. F. teleutosporiferus (= *Phragmidium asperum* Wallr.) (VIII. 395). Op *Rubus vulgaris*, bij Naarden, 1864 (Oudemans).
- Phragmidium obtusum* Tul. I. Fung. stylosporiferus (= *Uredo Potentillarum* DC.) (VIII. 393). Bij Doora, op *Potentilla argentea*, 1869 (Oudemans).
- Phragmidium Rosarum* Fuckel. I. Fungus stylosporiferus (= *Uredo Rosae* P.) et II. F. teleutosporiferus (= *Phragmidium Rosarum* Rabh.) (VIII. 397). = *Phragmidium incrassatum* Tul. forma *Rosarum*.
- Podisoma fuscum* Oersted. I. Fungus hyemiferus (= *Roestelia cancellata* Reb.) (V. 212). Op Perelbladen te Gemert, 1868 (v. der Willigen); II. F. teleutosporiferus (= *Podisoma Sabinæ* Fr.) (III. 101). Op *Juncus Sabina* in den Horius te Amsterdam, 1868 (Oudemans).
- Puccinia Adoxæ* Tul. III. Fungus teleutosporiferus (= *Puccinia Adoxæ* DC.) (I. 6). Aardenhout bij Haarlem, op *Adoxa Moschatellina*, 1867 (Oudemans).
- Puccinia arundinacea* Tul. I. Fungus stylosporiferus (= *Uredo arundinacea* Houel) et II. F. teleutosporiferus (= *Puccinia arundinacea* Hedw.) (VIII. 400). Op *Phegmites communis* te Doorn, 1868 (Oudemans).
- Puccinia Caricis* Fuck. I. Fungus stylosporiferus (= *Uredo Pseudocyperii* Rabh. = *Uredo caricina* Schleich = *U. oblongata* Grev. Scott crypt. Flora tab. XII) (VIII. 386). Op de bladen van *Carex Pseudocyperus* te Doorn, 1869 (Oudemans).
- **Puccinia Chondrillæ* Fuck. II. Fungus stylosporiferus (= *Uredo flosculosorum* A. S.) et III. F. teleutosporiferus (= *Puccinia Chondrillæ* Corda) (IX.

- 441). Op *Lactuca muralis* te Doorn, 1869 (Oudemans).
- **Puccinia Lapsanae* Fuck. II. Fungus stylosporiferus et III. F. teleutosporiferus (= *Puccinia Lapsanae* Fuck.) (X. 488). Op *Lapsana communis* te Doorn, 1869 (Oudemans).
- **Puccinia Moehringiae* Fuck. II. Fungus teleutosporiferus (= *Puccinia Arenariae serpyllifoliae* DC.) Op *Moehringia trinervia*, bij Haarlem, 1867 (Oudemans).
- Puccinia obtegens* Tul. III. Fungus stylosporiferus (= *Uredo suaveolens* P.) et IV. F. teleutosporiferus (III. 146). Op *Cirsium arvense*, te Amsterdam, 1868 (Oudemans).
- Puccinia Polygonorum* Fuck. I Fungus stylosporiferus (= *Uredo Polygonorum* DC.) et II F. teleutosporiferus (= *Puccinia Polygoni Convolvuli* DC.) (VI. 260). Op *Polygonum amphibium*; bij Amsterdam, 1869 (Oudemans).
- Puccinia Straminis* de Bary. II. Fungus stylosporiferus (= *Uredo Rubigo vera* DC.) (VI. 254). Op *Holcus lanatus*, bij Amsterdam, 1869 (Oudemans).
- Puccinia Violarum* Fuck. II. Fungus stylosporiferus (= *Uredo Violarum* DC.) (II. 51). Haarlemmerduin, 1867 (Oudemans).
- Uromyces Fabae* de Bary (Ann. Sc. nat. Sér. IV. T. XX). I. Fungus stylosporiferus (= *Uredo Fabae* DC.) (I. 5) et II. F. teleutosporiferus (XI. 541). — Op *Vicia Faba*, Rotterdam 1868, en Doorn, 1869 (Oudemans). No. 1 medegedeeld onder den ouderen naam van *Uromyces appendiculatus* Tul. forma *Fabae*.
- Uromyces Geranii* Oudemans. I. Fungus stylosporiferus et II F. teleutosporiferus (XII. 575). Op gekweekte *Geraniums* in een tuin bij de Santpoort, 1870 (Oudemans).
- Uromyces Phaseolorum* de Bary. (Ann. Sc. nat. Sér. IV. T. XX). I. Fungus stylosporiferus (= *Caeoma rufum* Bon. in Rabh. Fung. Eur. No. 194) (I. 8); II. F. hymeniferus (= *Aecidium Phaseolorum* Wallr.) (X. 459); III. F. teleutosporiferus (= *Caeoma apiculorum* Bon. in Rabh. Fungi Eur. No. 193 = *Uredo appendiculata*

- auct.) (I. 7 en I. 8). Minder juist, werden I. 7 en 8 *Urom. appendiculatus* Tul. geheeten.
- Peronosporaei.*
- Cystopus candidus* Lév. (XI. 509). Op *Capsella Bursa pastoris*.
- Cystopus spinulosus* de Bary (III. 148). Op *Cirsium arvense*.
- Peronospora infestans* Mont. (IX. 440). Op *Solanum tuberosum*.
- Peronospora nivea* Unger forma *Pastinacae*. Op *Pastinaca sativa*. Doorn, 1869 (Oudemans).
- Pyrenomyces Perisporiacei.*
- Calocladia Ehrenbergii* Fuck. Fungus ascophorus (= *Calocl. Ehrenb. Lév.*) (VII. 335). Op *Lonicera tatarica*, Rotterdam, 1869 (Oudemans).
- Calocladia Berberidis* Fuck. Fungus ascophorus (= *Calocl. Berb. Lév.*) (VIII. 390).
- Erysiphe communis* Fuck. forma *Rumicis*. Fungus ascophorus (= *Er. comm. I. Lév.*) (VIII. 398). Op *Rumex Acetosella*. Naarden, 1864 (Oudemans).
- Erysiphe communis* Fuck. forma *Polygoni*. Fungus ascophorus (= *Er. comm. I. Lév.*) (VIII. 399). Op *Pol. aviculare*, Doorn 1869 (Oudemans).
- Erysiphe lamprocarpa* Fuck. forma *Plantaginis*. Fungus conidiophorus et F. ascophorus (= *E. lamprocarpa Lév.*). Op *Plantago maritima* en *Pl. major*. (V. 207 en 208).
- Erysiphe Martii* Fuck. forma *Heraclei*. Fungus conidiophorus et F. ascophorus (= *E. Martii Lév.*) (V. 209). Amsterdam op *Heracl. Sphond.*, 1868 (Oudemans).
- Erysiphe Martii* Fuck. forma *Pisi*. Fungus ascophorus (= *E. Pisi DC.*) (III. 103). Naarden, 1864 (Oudemans).
- Erysiphe Montagnei* Fuck. forma *Lappae*. Fungus ascophorus (= *E. Montagnei Lév.*) (IV. 189).
- Erysiphe tortilis* Fuck. Fungus ascophorus (= *E. tortilis Lév.*) (III. 102).

**Podospaera Kunzei* Fuck. forma *Vaccinii* Myrtilli. Fungus ascophorus (= *P. Kunzei* Lév. = *Erysiphe myrtillina* Fr. (VI. 251). Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Uncinula bicornis Fuck. Fungus ascophorus (= *U. bicornis* Lév. (VIII. 391). Op *Acer campestris*. Doorn, 1869 (Oudemans).

Pyrenomycetes Sphaeriacei.

Cryptospora salicella Fuck. Fungus conidiophorus (= *Discella carbonacea* B. De.) (X. 436). Op Wilgetakjes te Amsterdam, 1870 (Oudemans).

Epichloë typhina Tul. = *Typhodium Graminis* L. k. (IV. 160). Op grasscheuten te Doorn, 1869 (Oudemans).

**Nectria chrysis* Wallr. (Sph.) Kickx (X. 474). Op rottend hout, Amsterdam, 1870 (Oudemans).

Nectria cinnabarina Fr. (X. 471).

Nectria coccinea Fr. (X. 472).

Nectria Oudemansii West. (X. 473).

**Sphaeria Remie's* Fuck. II. Fungus ascophorus = *Sphaeria Remie's* Desm. (XII. 574). Op *Rumex obtusifolius*; bij Harlem, 1870 (Oudemans).

**Sphaeria maculiformis* Fuck. I. Fungus spermogonium (= *Sphaeria castaneicola* Desm.) (VI. 252). Op *Castanea vesca* te Beek in Gelderland, 1868 (Oudemans).

Sphaeria Angulicæ Fuck. Fungus spermogonium (= *Phoma complanata* Desm. = *Aposphaeria complanata* Berk.) (X. 434). Op doode Umbelliferenstengels te Amsterdam, 1870 (Oudemans).

**Xylaria filiformis* A. S. (Sphaeria) Fr. (IV. 163). Op takjes te Naaldwijk, 1868 (v. der Tuijpen) en op Dennenaalden te Doorn, 1869 (Oudemans).

**Xylaria longipes* Nitschke (XII. 573). Op rottend hout te Amsterdam, 1869 (Oudemans).

Xylaria polymorpha Tul. = *Sph. pol.* P. (XII. 572). Op rottend hout te Amsterdam, 1869 (Oudemans).

Discomycetes.

- Bispora monilifera* Fuck. Fungus conidiophorus =
Bispora moniloides Corda (VIII. 392). Op rottend
hout te Doorn, 1869 (Oudemans).
- Bulgaria inquinans* Fuck. Fungus ascophorus = *B.*
inquinans Fr. (X. 462). Amsterdam, op gevelde Eiken,
1870 (Oudemans).
- Leucoloma rutilans* Fr. (Peziza) Fuck. Haarlem-
merduinen, 1870 (Oudemans).
- Lophodermium Pinastri* Schrad. (Hysterium)
Chev. (XI. 518). Doorn, 1869 (Oudemans).
- Morchella esculenta* P. (XI. 542). Amsterdam, 1869
(Hart.)
- Otidea onotica* P. (Peziza) Fuck. (XII. 567). Bij
Haarlem, op beschaduwden boschgrond, 1870 (van Eeden.)
- Peziza cyathoidea* Bull. (IV. 190). Naaldwijk (v. d.
Trappen).
- **Pyrorema melalorum* A. S. (Peziza) Fuck. (XII.
568). Op klei te Rotterdam, 1870 (Oudemans).
- **Pyronema omphalodes* Bull. (Peziza) Fuck.
(VII. 356). Op klei bij Amsterdam, 1868 (Oudemans).
- Rhytisma acerinum* Tul. (V. 210).

Hyphomycetes.

- **Cylindrosporium concentricum* Grev. (X. 458).
Verkeerdelijk opgegeven als *Oidium fusisporioides*
Fr. forma *Labiatarum*. Op *Glechoma hederacea*, bij
Naaldwijk en boven Haarlem, 1869 en 1870 (v. d. Trap-
per en Oudemans).
- **Cylindrosporium majus* Unger (IX. 434). Ver-
keerdelijk opgegeven als *Oidium fusisporioides* Fr.
forma *Lapsanae* Desm.
- Ramularia Violae* Fuck. (IV. 191). Verkeerdelijk op-
gegeven als *Oidium fusisporioides* Fr. forma *Violae*.
Op bladen van *Viola*. Naaldwijk, 1868 v. der Trappen.
- Coniothecium amentacearum* Cda. (XI. 525). Op
Wilgetaljes, te Amsterdam, 1870 (Oudemans).
- Cladosporium dendriticum* Wallr. (II. 60). Op

- bladen van Pomaceën. Amsterdam, 1867 (Oudemans).
Trichothecium roseum Lk. (XII. 580.)
 Phyllostictiæ.
Phoma samararum Desm. (X. 485).
Septoria Rosae (III. 147). Driebergen, 1868 (Oudemans).
Septoria Aegopodii Desm. (IX. 442). Doorn, 1869
 (Oudemans).
 **Septoria Elaeagni* Desm. (X. 460). Naaldwijk, 1868
 (v. der Trappen).
Septoria Chelidonii Desm. (VIII. 394). Doorn, 1869
 (Oudemans).
Steganosporium cellulosum Cda. (VIII. 389).
 Amsterdam, 1869 (Oudemans).

 LICHENES.

- Anaptychia ciliaris* Körb. (IV. 186).
Cladonia cornucopioides Körb. (X. 475).
Cladonia pyxidata Körb. (X. 476).
Cladonia rangiferina Hoffm. α . vulgaris Sch.
 (IX. 430).
Cladonia rangiferina Hoffm. β . sylvatica Fr.
 (IX. 431).
Cladonia rangiferina Hoffm. var. alpestris Sch.
 (IX. 432). Ommerschans, 1870 (Hulsebosch).
Imbricaria Acetabulum (Neck.) DC. (IV. 185).
Lecanora subfusca (L.) Körb. (X. 453).
Lecidella enteroleuca Ach. (X. 454).
Parmelia stellaris L. (V. 250).
Parmelia stellaris γ . ascendens Körb. (X. 487).
Peltigera canina L. (IX. 429).
Peltigera polydactyla Hoffm. (X. 455).
Physcia parietina Körb. (X. 483).
Psoroma crassum Körb. (X. 489). St. Pietersberg bij

Maastricht, 1869 (Oudemans en v. der Sande Lacoste).

- Ramalina fraxinea α . ampliata Schaer. (X. 481).
 Ramalina fraxinea β . fastigiata Schaer. (X. 482).

ALGAE.

- Mastocarpus mamillosus Kg. (X. 466).
 Phormidium vulgare Kg. (X. 452).
 Prasiola crispa (Lightf.) Kg. (X. 456).
 Ulothrix parietina (Vauch.) Kg. l. tenuior Rabh.
 = Hormidium delicatulum Kg. (X. 455).
-